Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Straż Ogniowa – Straż Pożarna

1918 - 1939

Po ustaniu działań wojennych z agresorem bolszewickim w 1920 roku zaczęło się powoli stabilizować życie społeczne. Większą aktywność zaczęła przejawiać Straż Ogniowa. Pilną potrzebą było uzupełnienie stanów osobowych i wybudowanie remizy strażackiej na miarę wielkości jednostki. W 1921 roku doszło do wyboru nowego zarządu Straży Ogniowej. Jego skład był następujący:
Marian Sikorski – prezes (*aptekarz*)
Kazimierz Jarmoc – v-ce prezes (*kierownik gorzelni*)
Zygmunt Dzierżanowski - naczelnik *(leśniczy)*
Maciej Sergjalis – gospodarz (*felczer medycyny*)

Z inicjatywy tego zarządu i przy współudziale społeczeństwa miasteczka wybudowano drewnianą remizę strażacką. Z budową tego obiektu uporano się w rekordowym czasie. Wzniesiono okazały budynek przy szosie z Chełma do Krasnegostawu i drogi do stacji Rejowiec, obok Urzędu Gminy a aresztem Sądu Pokoju (rejon obecnie pomnika M. Reja). Wymiary remizy strażackiej były następujące: 21 x 8 metrów.

Uroczyste otwarcie nowo-wybudowanej remizy było ważnym wydarzeniem w historii straży i miasteczka. Dnia 26 października 1924 roku odbyło się o godzinie 3-ej po południu w Rejowcu uroczyste poświęcenie Remizy Strażackiej. Zachowały się do naszych czasów zapisy kronikarskie[1] i prasowe z przebiegu tej uroczystości.

Nowo wybudowana remiza strażacka. Fotografię wykonano 9 listopad 1924 roku

W remizie obok pomieszczenia na sprzęt p/ pożarowy była duża scena teatralna. W razie potrzeby pomieszczenie remizy zamieniano w salę widowiskową. Przy straży działały amatorskie zespoły teatralne. Swój repertuar prezentowali nie tylko przed własną widownią. Pokazywano inscenizacje szkolne

[1] Czytaj więcej na tej samej stronie internetowej **„Remizy Strażackie”** z dnia 18.08.2009r.

z okazji różnych rocznic. Remiza spełniała też rolę sali zebrań. W razie potrzeby zamieniana była na salę balową. Ogniskowało się w niej życie kulturalno- oświatowo-rozrywkowe Rejowca. W tym czasie w całym powiecie chełmskim remizy strażackie posiadały tylko trzy jednostki a w tym Rejowiec.

9 listopad 1924 roku . Ćwiczenia strażaków na ścianie północnej byłego kościoła unickiego pw.św. Michała Archanioła w Rejowcu . Na pierwszym planie pośrodku w ubiorze bojowym podtrzymujący wąż strażacki Kazimierz Wojciech Kalinowski. 9 listopad 1924 roku.

W latach dwudziestych rejowiecka jednostka Straży Ogniowej rozwija się bardzo dynamicznie. W krótkim czasie stan osobowy dochodzi do 40 członków. Strażacy ochotnicy zaskarbili sobie w społeczeństwie dużą sympatię i wdzięczność w niesieniu pomocy w razie zaistniałej potrzebie. Znaczącym wydarzeniem w historii OSO Rejowcu zapisał się rok1926. W dowód sympatii i operatywności strażaków społeczeństwo funduje sztandar. Poświęcono i wręczono sztandar Straży Ogniowej w 18-tą rocznicę jej powstania. Powyższy akt nastąpił w maju w dniu św. Floriana na uroczystej Mszy Świętej w kościele parafialnym[2]. Aktu tego dopełnił wzruszony ks. proboszcz kanonik Bronisław Zakrzewski – Pierwszy Honorowy Strażak. Na cmentarzu przykościelnym wbijano gwoździe w drzewce sztandaru. W imieniu mieszkańców wręczali sztandar: Anna Olszewska i Sergjalis Maciej. Następnie Piotr Szedel przekazał Marianowi Sikorskiemu- prezesowi a ten z kolei z-cy naczelnika Aleksandrowi Mazurkowi.

Galeria fotografii z tej uroczystości.

[2] Czytaj więcej na tej samej stronie internetowej **„Sztandary Straży Ogniowej”** z dnia 17.08.2009r.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Wymarsz z remizy z nowo ufundowanym sztandarem na uroczyste poświęcenie w kościele parafialnym.

Strażacy przed uroczystością poświęcenia sztandaru. Trzeci od lewej ks. Bronisław Zakrzewski następnie Marian Sikorski w mundurze wojskowym - Kazimierz Wojciech Kalinowski po demobilizacji z WP w 1923r.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Prezentacja sztandaru po uroczystym wbijaniu symbolicznych gwoździ.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

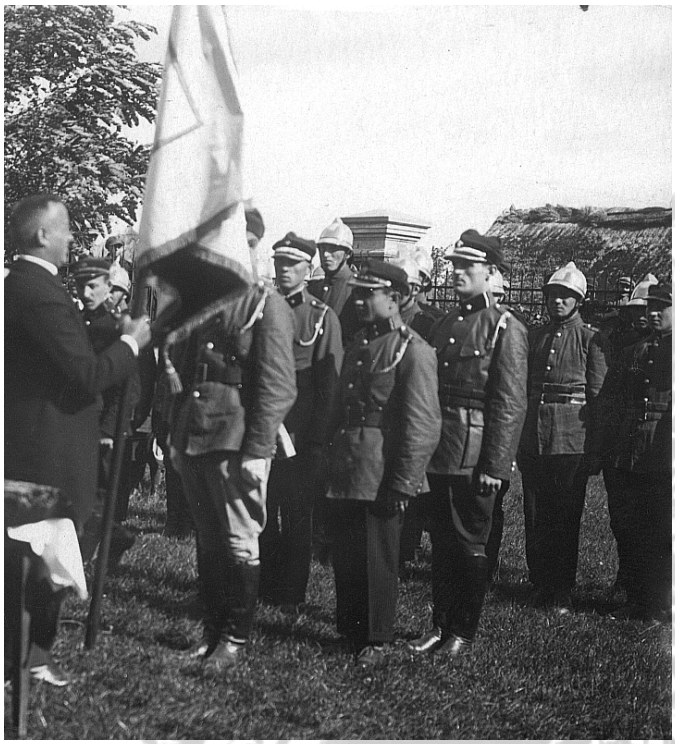

Piotr Szedel kierownik szkoły, przekazuje sztandar Aleksandrowi Mazurkowi.

Na pierwszej stronie płatu sztandarowego koloru czerwonego wyhaftowano złoty napis w półkolu: **Ochotnicza Straż Pożarna w Rejowcu.** Pod spodem złote emblematy strażackie - **skrzyżowane toporki** a nad nimi **hełm**. Poniżej rok **1909 – 1926**

Strona druga: koloru białego. Naszyty centralnie - wymalowany wizerunek **Św. Floriana w zbroi rycerskiej**.

12 września 1926 roku OSP w Rejowcu wchodziła w skład Okręgowego Związku Straży Pożarnych w Chełmie. W skład zarządu okręgowego wybrano Mariana Sikorskiego pełniącego jednocześnie funkcję naczelnika OSP w Rejowcu.

Od środka w prawo: ks. Bronisław Zakrzewski, Marian Sikorski, Piotr Szedel na stoku „Kopca Kościuszki" w Rejowcu.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

ZWIĄZEK STRAŻY POŻARNYCH WOJEW. LUBELSKIEGO

OKRĘG Chełmski

Nr. 2

LEGITYMACJA

Ważne na rok 1926

Pan Mazurek Aleksander

jest Naczelnikiem

Ochotniczej Straży Pożarnej w Rejowcu

SEKRETARZ

PREZES STRAŻY M. Sikorski

NACZELNIK A. Mazurek

w. Rejowiec, dn. 1/I 1926 r.

LEGITYMACJA NINIEJSZA UPOWAŻNIA DO NOSZENIA ZNAKU ZWIĄZKU.

Dokument udostępniony przez Zofię Mizgalską

W tym też czasie prezesem był Marian Sikorski, naczelnikiem Aleksander Małysz

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Główny Związek Straży Pożarnych
Rzeczypospolitej Polskiej

Rada Naczelna Głównego Związku
Straży Pożarnych R.P.
przyznaje druhowi Mazurkowi Aleksandrowi
członkowi ochotn. straży pożar. w Rejowcu
znak za wysługę 10-iu lat.

Związek Straży Pożarnych
Województwa Lubelskiego
PREZES ZWIĄZKU
INSPEKTOR ZWIĄZKU

dnia 9-9 1927 r.
№ 606
prot. № VII p. 3.

Dokument udostępniony przez Zofię Mizgalską

Podobną odznakę okolicznościową wydała Straż Ogniowa w Rejowcu . Wykonano ją w słynnej pracowni grawerskiej w Warszawie . Na zakrątce inicjały J G . Do naszych czasów nie zachował się ani jeden egzemplarz . Przetrwał tylko jej opis .

W dniu 17 maja 1928 roku zorganizowano Rejonowy Zjazd Ćwiczebny w os. Pawłów. Wzięły w nim udział straże z miejscowości: Chojno Nowe, Kanie, Pawłów, Rejowiec i Siedliszcze.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Zbiorową fotografię strażaków biorących udział w ćwiczeniach wykonał – Zakład Fotograficzny ST. Kabala. Chełm ul. Lubelska Nr. 90 . Oprawa ,, Modern Chełm ,,. Skan wykonałem z oryginału w Komendzie Miejskiej Straży Pożarnej w Chełmie dnia 6.11.2008r.

Poniżej powiększone połowy tej samej fotografii w celu lepszego uchwycenia szczegółów.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Czyżby po lewej stronie sztandar OSP z Rejowca?. Fotografia z 6.11.1928 roku.

W latach trzydziestych funkcję naczelnika straży pełnili:

- Do 1930 roku – **Stefan Fol**[3]

Stefan Fol

[3] Pracował w cementowni ,, Firley ,, w Rejowcu

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Prezes Marian Sikorski brał udział w sejmiku w Chełmie w roku 1932.
Skan wykonano z oryginału w Komendzie Miejskiej Straży w dniu 6.11.2008r

- Od 1933r. - **Józef Karpiński**[4]

Uroczystość 3-Maja .Rok 1932. Na pierwszym planie naczelnik OSP w Rejowcu Józef Karpiński oraz Zygmunt Dyński.

[4] Pracował jako ogrodnik w majątku Budnego.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Na uroczystości 3-Maja 1933 roku.

Pełny skład orkiestry strażackiej.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Niedziela - 14 maja 1933 rok. Kolejarze, strażacy i społeczeństwo wraz z ks. proboszczem Bronisławem Zakrzewskim na peronie dworca kolejowego – Rejowiec. Za ks. Proboszczem chorągiew, którą ofiarowali kolejarze kościołowi pw. Św. Jozafata Kuncewicza w Rejowcu w dniu 14 listopada 1919 roku, jako votum dziękczynne w pierwszą rocznicę przejęcia kolei z rąk zaborców. (Na stronie głównej Orzeł Biały w złotej koronie, emblemat kolejarski oraz wyhaftowany napis „OFIARA KOLEJARZY ST. REJOWCA". W głębi okazały budynek stacji kolejowej. Obok po prawej, w asyście honorowej - sztandar, Ochotniczej Straży Pożarnej z Cementowni „Firley"

Prezydent RP Ignacy Mościcki witany w Rejowcu przy bramie powitalnej wystawionej na jego cześć [5]. *Przybył po uroczystości odsłonięcia w Chełmie w dniu 24 września 1933 roku o godzinie 10 – tej pomnika poświęconego poległym żołnierzom z 7 pp Leg w 15 rocznicę sformowania pułku.*

Uroczyste pożegnanie Prezydenta RP Ignacego Mościckiego na stacji kolejowej Rejowiec. W uroczystości biorą udział poczty sztandarowe min.: od prawej OSP Rejowiec, OSP Cementowni „Firley".

W dniu 26 listopada 1933 roku na szczeblu krajowym powołano Związek Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast w dniu 18 lutego 1934 roku powołano Radę Oddziału Powiatowego Związku Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Chełmie. Druh Marian Sikorski – Prezes OSP w Rejowcu został wybrany na stanowisko I-go vice prezesa tej Rady.

W podstawowych strukturach organizacyjnych ochotniczej straży, Rejowiec należał do Rejonu I Pawłów, którego naczelnikiem był Aleksander Ślimak[6]. Koordynował działanie sześciu straży - Pawłów, Rejowiec, Aleksandria Niedziałowska, Rejowiec cementownia „Firley", Siedliszcze, Wólka Kańska. Teren Gminy Rejowiec obejmował sieć OSP: Rejowiec, Rejowiec cementownia „Firley" i Aleksandrja Niedziałowska. Na 24 0chotnicze jednostki straży pożarnej wchodzące w skład Okręgowego Związku Straży Pożarnych najstarsza stażem była Staż Ogniowa z Rejowca, która została założona w 1909 roku i jedna z, trzech która miała własna remizę.

Struktura organizacyjna Rejonu I Pawłów

Naczelnikiem tego rejonu był Aleksander Ślimak

W skład I Regionu Pawłów wchodziły następujące jednostki OSP:

---

[5] Po uroczystości odsłonięcia pomnika udał się samochodem do Rejowca a następnie po krótkim pobycie i odpoczynku oraz spotkaniem z władzami Rejowca, odjechał do stacji Rejowiec a następnie pociągiem powrócił do Warszawy. Wraz z nim podróżowali: gen. Felicjan Sławoj- Składkowski i gen. Władysław Bortnowski z 3DP Leg.

[6] Aleksander Ślimak nadzorował prace przy schodach prowadzących do kościoła parafialnego w Rejowcu.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

1 Rejowiec Osada
2 Rejowiec cementownia „Firley”
3 Siedliszcze
4 Wólka kańska
5 Aleksandria Niedziałowska

W gminie Rejowiec funkcjonowały następujące straże:
1 Rejowiec Osada
2 Rejowiec cementownia „Firley”.
3 Aleksandria Niedziałowska

	Rejowiec	Rejowiec cementownia „Firley”	Al. Niedziałowska
Remizy i scena do Przedstawień	remiza drewniana ze sceną teatralną	remiza murowana w budynku fabrycznym	----------
Świetlica	w domu wynajętym	--------	----------
Wspinalnia	----------	wspinalnia 2 piętrowa	----------
Sztandary	+ (z 1926r.)	+ (z 1930r.)	----------
Orkiestry	+	+	----------

W roku 1935 Oddział Powiatowy przystąpił do organizowania w Rejowcu Żeńskiej Służby Samarytańsko-pożarniczej.

- Od 1936 do 1941 r. – **Michał Wójcik** [7]

Rok 1936. Naczelnik Michał Wójcik

[7] Pełnił funkcję I zastępcy sekretarza gminy w Rejowcu od 1.12.1932r

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Rok 1936 . 3 – Maj . Na Rynku w Rejowcu . Budynki od strony zachodniej . Na pierwszym planie Naczelnik Michał Wójcik Pokazy sprawności i wyszkolenia strażaków.(Foto z albumu Jana Haruka)

Rejowiecka OSP była jedyną w powiecie, która posiadała motopompę.

Ćwiczenia sprawności w obsłudze pompy strażackiej, z lewej Jan Haruk, z prawej Zygmunt Kalinowski.
(Foto z albumu Jana Haruka)

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Kurs naczelników Ochotniczych Straży Pożarnych w Warszawie. Na zbiorowej fotografii: Antoni Parada, Józef Machel i Michał Ogrodowczyk. Rok 1936.(Fotografię udostępniła Zofia Mizgalska)

Na otwarciu nowo wybudowanej szkoły w Rybiem. Na uroczystości sztandar straży rejowieckiej w asyście honorowej. Dowodzi pododdziałem naczelnik Michał Wójcik. Rybie dnia 8 listopada 1936 rok.

Z posiadanych danych z roku 1936 wynika, że w powiecie chełmskim było tylko siedem jednostek straży, które posiadały sztandar.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Uroczystość 3-Maja 1937 r. Defiladę prowadzi Michał Wójcik.

Do najgroźniejszych pożarów w Rejowcu okresu międzywojennego należy zaliczyć spalenie się w 1927 roku tartaku Józefata Jakuba Budnego. Ogień całkowicie pochłonął budynek tartaczny, zmagazynowany na placu materiał oraz magazyn podręczny.

Komendanci OSP z terenu powiatu chełmskiego na szkoleniu w roku 1938. Skan wykonano z oryginału w Komendzie Miejskiej Straży w dniu 6.11.2008r.

Copyright © 2010 Zdzisław Kalinowski

Rok 1938 . Uroczystość 11 Listopada . Przed Urzędem Gminy. W poczcie sztandarowym strażaków Piotr Mikołajczyk. Po prawej stronie, sztandar Publicznej Szkoły Powszechnej Stopnia III Nr. 1 im. Henryka Dąbrowskiego w Rejowcu. W asyście honorowej uczenica Józefa Wodyk.

Ochotnicza Straż Pożarna oprócz swoich statutowych obowiązków była nieodłącznym uczestnikiem we wszystkich uroczystościach religijnych i państwowych, które odbywały się w miasteczku. Dynamiczny rozwój OSP w Rejowcu został przerwany we wrześniu 1939 roku.

Zofii Mizgalskiej serdecznie dziękuję za pomoc i konsultacje przy realizacji tego tematu.

.